

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **X.**, a.s., C.C., IČO: X., proti žalovanému: **Ing. J. Ž. PhD.**, B., správca konkurznej podstaty úpadcu A., a. s., B. „v konkurze“, zastúpeného advokátkou JUDr. G. M., PhD., so sídlom G., s. r. o., P., **o určenie pravosti pohľadávky vo výške 30 280,02 Eur (912 216,-- Sk)**, vedenej na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 27 Cbi 13/2007 o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. októbra 2009 č. k. 43 CoKR 3/2009-118, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. októbra 2009 č. k. 43 CoKR 3/2009-118 **z r u š u j e** a vec v r a c i a tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 3. júna 2009, č. k. 27 Cbi 13/2007-100 žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pôvodný žalobca X. so sídlom v B. sa svojim návrhom domáhala, že jej pohľadávka vo výške 912 216,-- Sk je pohľadávkou proti podstate vzniknutej z dôvodu vyplatenia dávok garančného poistenia. Žalovaný prihlásené pohľadávky poprel čo do právneho dôvodu, výšky a poradia s tým, že sa nejedná o pohľadávky proti podstate, ale o pohľadávky, ktoré si mal žalobca prihlásiť ako podmienené pohľadávky prihláškou. Uznesením zo dňa 5. marca 2009, pod č. k. 27 Cbi 13/2007-87, súd pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že žalobca X. so sídlom v B., I. pobočka Ž., z konania vystúpila a na jej miesto vstúpila X., a. s., C.. K uvedenej zámene na strane žalobcu došlo z dôvodu, že na základe jej zmluvy

o postúpení pohľadávok č. P- X. zo 7. mája 2008, ktorá nadobudla účinnosť dňa 9. 5. 2008, postúpila X., U., B. ako postupca pohľadávku voči úpadcovi spoločnosti X., a. s. ako postupníkovi so všetkými právami s ňou spojenými.

Podľa § 36 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vznik zmenu, alebo zánik práva, či povinnosti sa môžu viazať na splnenie podmienky. Na nemožnú podmienku, na ktorú je zánik práva, alebo povinnosti viazaný sa neprihliada.

Podľa § 36 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podmienka je odkladacia, ak od jej splnenia závisí, či právne následky úkonu nastanú. Podmienka je rozvázovacia ak od jej splnenia závisí, či následky, ktoré už nastali, pominú.

Podľa ustanovenia § 87 ods. 1 ZKR, pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu a ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje zákon; pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

X. tak vznikla pohľadávka podľa § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení po vyhlásení konkurzu ako budúca pohľadávka, ktorá sa prihlasuje ako podmienená a je priamo zo zákona vylúčená ako pohľadávka proti podstate. Preto X. bola povinná plniť z garančného poistenia z dôvodu neplnenia záväzkov zo strany zamestnávateľa voči zamestnancom, a preto sa podľa názoru súdu prvého stupňa jedná o plnenie záväzku poisťovňou za úpadcu. Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu, že plnenie dávok garančného poistenia nie je uvedené ako pohľadávka proti podstate v ustanovení § 87 ods. 1 a 2 ZKR súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 100 ZKR.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 20. októbra 2009, č. k. 43 CoKR 3/2009-118 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 27 Cbi 13/2007-100, z 3. júna 2009. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal. Súčasne vyslovil, že proti tomuto rozsudku pripúšťa dovolanie. V odôvodnení uviedol, že rozsudok ako vecne

správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Predmetom sporu je určenie, či pohľadávky uplatnené pôvodným žalobcom u správcu konkurznej podstaty sú pohľadávkami proti podstate. Prihlásené pohľadávky predstavujú vyplatené dávky z garančného poistenia pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojenie nároku zamestnancov. Podľa § 2 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov patrí do sociálneho poistenia aj garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca.

Podľa ustanovenia § 102 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zamestnanec uvedený v § 4 ods. 1 písm. a/ (fyzická osoba v pracovnom pomere) má nárok na dávku garančného poistenia, ak jeho zamestnávateľ sa stal platobne neschopný a nemôže uspokojiť nároky tohto zamestnanca.

Podľa § 109 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nárok na dávku garančného poistenia vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, ak tento zákon neustanovuje inak. Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplatenie dávky. Podľa § 116 ods. 3 zákona o sociálnom poistení dávka garančného poistenia sa vyplatí najneskôr do 30 dní od doručenia žiadosti o priznanie tejto dávky. Podľa § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom X. a X. sa stáva veriteľom dlžníka.

Pohľadávky proti podstate sú definované vecne a časovo v § 87 ZoKR. Medzi pohľadávky proti podstate patria v 1. rade všetky pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ale len pokiaľ vznikli v súvislosti so správou a speňažovaním toho majetku, ktorý podlieha konkurzu. Ďalej podľa § 87 ods. 2 zákona ZoKR medzi pohľadávky proti podstate patria aj iné pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, avšak sú určené taxatívnym výpočtom na vecnom princípe. ZoKR sem zaraďuje dane poplatky, clá poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy, alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Medzi pohľadávky proti podstate zaraďuje ZoKR výživné na maloleté deti bez ohľadu na to, kedy pohľadávka vznikla, odmenu správcu (táto môže vzniknúť len po vyhlásení konkurzu) ako aj ostatné pohľadávky, ktoré za pohľadávky proti podstate prehlasuje zákon. Osobitným druhom pohľadávok proti podstate sú pohľadávky,

ktoré vznikli v súvislosti s prevádzkovaním podniku, alebo časti podniku. ZOKR v § 87 ods. 1 veta in fine výslovne prehlasuje, že pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

Je nesporné, že pôvodný žalobca vyplatil dávky garančného poistenia až po vyhlásení konkurzu a podľa § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení vyplatením dávky garančného poistenia sa stal veriteľom úpadcu (dlžníka). Táto pohľadávka nesporne vznikla veriteľovi až po vyhlásení konkurzu.

I napriek tomu, že pohľadávka žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu, netýka sa správy a ani speňažovania majetku, ktorý podlieha konkurzu. Rovnako nepatrí medzi pohľadávky proti podstate, ktoré sú uvedené taxatívnom výpočte v § 87 ods. 1 a 2 ZOKR a nejde ani o ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo z dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ide o osobitnú pohľadávku, ktorá vznikla veriteľovi na základe plnenia dávok z garančného poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Mzda, alebo plat zamestnanca, ako aj ďalšie nároky zamestnancov z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru, sú pohľadávkou proti podstate vtedy, ak by si takúto pohľadávku uplatňoval zamestnanec, ktorému pohľadávka vznikla z pracovnej zmluvy, alebo z dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Pohľadávku žalobcu z titulu vyplatenia dávky garančného poistenia ZOKR neprehlasuje (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy v zákone č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, ktorý explicitne prehlasuje peňažnú náhradu vyplatenú zamestnancom garančného fondu za pohľadávku proti podstate v § 31 ods. 6 písm. i/ tohto zákona) ani v inom ustanovení za pohľadávku proti podstate. Z týchto dôvodov nie je možné uvedenú považovať za pohľadávku proti podstate.

Okresný súd v Banskej Bystrici správne považoval túto pohľadávku za budúcu pohľadávku, ktorá sa prihlasuje v zmysle § 28 ods. 4 ZOKR ako podmienená pohľadávka. Budúce pohľadávky nie sú podmienenými pohľadávkami, tak ako to upravuje § 36 Občianskeho zákonníka. Podmienené právne úkony v zmysle § 36 Občianskeho zákonníka sú také, v ktorých vznik, zmena, alebo zánik práva (povinnosti je viazaný na podmienku) ZoKR počíta len s pohľadávkami, ktoré vzniknú z právnych úkonov, v ktorých je dohodnutá odkladacia podmienka a nie podmienka rozvázovacia, pretože podľa § 99 ZoKR výťažok zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu, určený podľa rozvrhu

na uspokojenie podmienenej pohľadávky správca, vydá veriteľovi až keď pohľadávka vznikne. Ak podmienená pohľadávka nevznikne ani do konečného rozvrhu výťažku, v konkurze sa na podmienenú pohľadávku už neprihliada.

Pohľadávky, ktoré sú predmetom tohto sporu nie sú podmienenými pohľadávkami, pretože vznik uplatnených pohľadávok nie je viazaný na odkladaciu podmienku, ktorá by bola dohodnutá v právnom úkone, z ktorého pohľadávka vzniká (v hmotnoprávnom úkone). V skutočnosti ide o budúce pohľadávky, tak ako to predpokladá § 28 ods. 4 ZoKR, teda o pohľadávky, ktoré môžu, ale nemusia v budúcnosti vzniknúť (v posudzovanom prípade najskôr po vyhlásení konkurzu), ak nastane určitá právna skutočnosť (napríklad vyplatenie dávky). Táto právna skutočnosť nie je však zmluvným dojednaním v právnom úkone od ktorej by závisel vznik práva (zánik) tak ako to upravuje § 36 Občianskeho zákonníka. Nejde o pohľadávky z právnych úkonov, v ktorých by bola dohodnutá zmluvnými stranami podmienka, ale o budúce pohľadávky, ktoré sú vymedzené v § 28 ods. 4 ZoKR sa však prihlasujú ako podmienené pohľadávky.

Žalobca oprávnene tvrdil, že nie je v právnej pozícii ručiteľa, alebo spoludlžníka a ani záložcu úpadcu. Právne vzťahy ručenie, záložného práva ako aj pristúpenia k záväzku a prevzatie záväzku upravuje vo svojich ustanoveniach Občiansky zákonník. Plnenie dávky garančného poistenia podľa osobitného zákona nemožno subsumovať pod žiaden z uvedených inštitútov záväzkového práva v súkromnej regulácii vykonanej Občianskym zákonníkom. Pohľadávka z titulu dávok garančného poistenia, je pohľadávka, ktorá vznikla na základe predpisu, ktorý patrí do verejného práva. Pre účely uplatňovania pohľadávok v konkurznom konaní sa musí pohľadávka veriteľa posudzovať ako pohľadávka, ktorá bola vyvolaná tým, že žalobca plnil za úpadcu.

Otázku, či ide o pohľadávku proti podstate považoval odvolací súd za otázku zásadného právneho významu a preto pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie. Ide o precedens, v ktorom sa rieši možnosť a spôsob uplatňovania pohľadávok X.. Pokiaľ by nešlo o pohľadávku proti podstate a ani o budúcu pohľadávku, znamenalo by to prakticky, že veriteľovi by sa odmietla možnosť uplatniť pohľadávku na súde, čo by znamenalo *denegatio iustitiae*.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. s tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhol, aby dovolací súd podľa § 220 O. s. p. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zmenil tak, že určí, že pohľadávky žalobcu vo výške 29 822,14 Eur (898 422,-- Sk) a vo výške 457,87 Eur (13 794,-- Sk) uplatnené dňa 12. 10. 2007 a 30. 10. 2007 spolu vo výške 30 280,02 Eur (912 216,-- Sk) v konkurznom konaní ako pohľadávky proti podstate vzniknuté z dôvodu vyplatenia dávok garančného poistenia sú pohľadávkami proti podstate.

Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom dovolateľ videl v tom, že napadnutým rozhodnutím sa prakticky odmieta možnosť X. uplatniť si v konkurznom konaní pohľadávky vzniknuté výplatom dávok garančného poistenia v zákonom stanovenej lehote. Súd nesprávne vyložil a aplikoval právny predpis tvrdením, že pohľadávku vzniknutú výplatom dávky z garančného fondu nie je možné zaradiť ako pohľadávku proti podstate a pohľadávku kvalifikoval ako budúcu pohľadávku. Podľa názoru žalobcu ide jednoznačne o pohľadávky proti podstate a nie o budúce pohľadávky v zmysle ustanovenia § 28 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Z časového hľadiska ide o pohľadávky vzniknuté po vyhlásení konkurzu, s čím sa zhodoval aj právny názor vyslovený v rozsudku. Žalobca má za to, že z vecného hľadiska ide o pohľadávky, ktoré v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii zaraďujeme medzi ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru a preto nesúhlasí s právnym názorom súdov. Zásadne sa nestotožňuje s právnym názorom súdu, ktorý ako argument pre nedefinovanie pohľadávky proti podstate vzniknutej výplatom z garančného fondu považuje fakt, že ustanovenie § 87 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, taxatívne ustanovuje, ktoré pohľadávky môžu byť považované za pohľadávky proti podstate. Podľa ustanovenia § 87 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu a ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon; pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky o ktorých to ustanovuje zákonov. Podľa ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky proti podstate sú tie pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy, alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu a pracovných zmlúv alebo dohôd o prácach

uzatvorených mimo pracovného pomeru. Z uvedeného citovaného zákonného ustanovenia použitím jazykového, logického a systematického výkladu jednoznačne vyplýva, že nakoľko je v ustanovení § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii použité „ako“ (ako dane, poplatky, ...) nie sú pohľadávky proti podstate uvedené taxatívne, ale len demonštratívne. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii teda použitím slovného spojenia „ako“ automaticky nevytlúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky za pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a teda je možné sem zaradiť aj pohľadávky X., a. s. vzniknuté z titulu výplaty dávok garančného poistenia. Odvolací súd sa čiastočne stotožnil s argumentáciou žalobcu, že v prípade pohľadávok z titulu dávok z garančného poistenia nejde o poistené pohľadávky, tak ako ich upravuje § 36 Občianskeho zákonníka, ale tieto pohľadávky jednoznačne subsumoval pod § 28 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ako budúce pohľadávky. Podľa názoru žalobcu však výkladom uvedeného ustanovenia, či už použitím jazykového, logického alebo systematického výkladu, nie je možné uvedené pohľadávky tu zaradiť.

Ak by X. mala povinnosť prihlásiť uvedené pohľadávky ako podmienené (budúce) v rámci stanovenej lehoty 45 dní, nemá zákonom garantovanú možnosť určiť výšku pohľadávky, ani okruh osôb, ako aj nemá možnosť účtovne ich preukázať a preto takýto postup vopred určuje, že každá pohľadávka bude musieť byť popretá. Z hľadiska procesu prihlasovania pohľadávok do konkurzu v rámci 45-dňovej lehoty určenej zákonom o konkurze a reštrukturalizácii je pre X. prakticky nemožné prihlásiť takúto pohľadávku bez presnej špecifikácie, s určením splatnosti, výšky a potvrdenia o jej evidencii v účtovníctve, kde pri absencii uvedených údajov vyžadovaných zákonom o konkurze a reštrukturalizácii je pohľadávka X. popretá, čím fakticky dochádza k popretiu práva X. (a jej právneho nástupcu), aby jeho pohľadávka bola uznaná.

Nesprávne právne posúdenie žalobca vidí tiež v tom, že v prípade výplaty dávok zo strany X. ide o plnenie záväzkov namiesto úpadcu. V uvedenom prípade ide o plnenie, ktorého právny dôvod je v sociálnom poistení určený priamo zákonom o sociálnom poistení a teda vyplýva priamo zo zákona. Pričom plnenie poskytované zamestnancom úpadcu zo strany X. nie je porovnateľné k plneniu ručiteľa, spoludlžníka, prípadne záložcu. Plnenie dávok garančného poistenia t. z. jeho výplata zamestnancom neprichádza nikdy do úvahy z pozície úpadcu. Úpadca ako zamestnávateľ nikdy nie je ani nebude platiteľom dávok z garančného poistenia svojim zamestnancom. Úpadca môže svojim zamestnancom vyplácať

jedine mzdu a iné pracovnoprávne nároky vyplývajúce z pracovnoprávnych predpisov a nikdy nebude svojim zamestnancom vyplácať dávky z garančného poistenia. Jedine X. je zmocnená priamo zákonom k výplate dávok z garančného poistenia, avšak nie namiesto úpadcu. Pohľadávka žalobcu vznikla priamo na základe predpisov verejného práva a preto nie je možné ju stotožňovať alebo zamietat' s plnením záväzkov z pracovnoprávnych vzťahov, teda s normami súkromného práva. X. ako aj jej právny nástupca X., a. s. si uplatňuje toto plnenie ako pohľadávku voči úpadcovi v konkurznom konaní podľa ustanovenia § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutia prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, sú vecne správne. Nestotožňuje sa s právnym názorom žalobcu ohľadne ustanovenia § 87 ods. 1 ZKR, že nejde o taxatívny výpočet pohľadávok proti podstate. Slovné spojenie „ako“ v prvej vete odseku § 87 ZKR je podľa názoru žalovaného alternatívou slovného spojenia „a to“ teda neznamena podľa názoru žalovaného rovnako ako podľa názoru prvostupňového a druhostupňového súdu, príkladný výpočet, ale taxatívny výpočet. Teda len tie pohľadávky, ktoré sú uvedené v ustanovení § 87 ods. 1 a 2 ZKR, alebo v iných ustanoveniach ZKR, je možné považovať za pohľadávky proti podstate. Iné pohľadávky nevymenované v ustanovení § 87 ods. 1 a 2 ZKR alebo v iných ustanoveniach ZKR nie je možné považovať za pohľadávky proti podstate a to ani v prípade, ak dôjde k ich vzniku po vyhlásení konkurzu.

Dovolateľ uvádza, že v prípade výplaty dávok zo X., nejde o plnenie záväzkov namiesto úpadcu. Garančné poistenie ako jeden z druhou sociálneho poistenia, je poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ktoré poistenie má zabezpečiť náhradu mzdových nárokov zamestnancov úpadcu v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Podľa znenia § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplatením dávok garančného poistenia sa zamestnávateľ (úpadca) stáva dlžníkom X. a X. sa stáva veriteľom dlžníka. Je nepochybné, že žalobcovi podaním žiadosti zamestnancov úpadcu o výplatu dávok z garančného fondu vznikla povinnosť namiesto úpadcu ako platobne neschopného zamestnávateľa vyplatiť zamestnancom úpadcu náhradu mzdových nárokov. V danom prípade sa preto jedná o budúcu pohľadávku (§ 28 ods. 4 ZKR) vzniknutú po vyhlásení konkurzu, ktorá vznikla žalobcovi z dôvodu plnenia náhrady mzdových nárokov zamestnancov úpadcu namiesto platobne neschopného úpadcu právnym predchodcom žalobcu t. j. plnenia záväzku namiesto úpadcu.

X. na základe výkazov disponuje všetkými rozhodujúcimi údajmi, ktoré sú potrebné pre plnenie dávky z garančného fondu a pre prihlásenie pohľadávky v rámci konkurzného konania bez ohľadu na to, či boli doručené vyplnené tlačivá pre poskytnutie dávky garančného poistenia v zmysle ustanovenia § 234 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Namieste je tiež otázka, či suma vyplatených dávok garančného poistenia, je skutočne pohľadávkou, ktorú si môže vôbec X. prihlásiť v rámci konkurzného konania a to z dôvodu, že podľa ustanovenia § 128 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov zamestnávateľ platí poistné na garančné poistenie. Zamestnávateľia, ktorí sú povinní garančne poistiť, vytvárajú z poistného na garančné poistenie, na základe princípu solidarity balík finančných prostriedkov, ktoré X. následne v prípade platobnej neschopnosti niektorého z týchto zamestnávateľov, použije na výplatu dávok garančného poistenia. To znamená, že výplatu dávok garančného poistenia X. použije vlastné naakumulované finančné prostriedky zamestnávateľov.

Žalovaný je tiež toho názoru, že pohľadávka na vyplatenej dávky garančného poistenia, nie je podľa ustanovenia § 149 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov postupiteľná. Zmluva o postúpení pohľadávok č. P- X. zo dňa 7. 5. 2008 je podľa názoru žalovaného absolútne neplatným právnym úkonom a žalobca X., a. s. nie je aktívne legitimovaným subjektom v tomto konaní. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V zmysle § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak po a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten kto v konaní vystupoval ako účastník, nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, po c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie tiež prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zamienený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Napokon v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právoplatnej stránke zásadného významu.

Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p., preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň vymedzil v dôvodoch rozhodnutia otázku, podľa neho po právnej stránke zásadného významu. Vzhľadom na odvolacím súdom vymedzený rámec právnej otázky, bol dovolateľ oprávnený jeho rozhodnutie napadnúť len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to právne len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú odvolací súd dovolanie pripustil. Na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený; na ich riešenie nie je ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O. s. p.).

Vzhľadom na to, sa dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nemohol zaoberať skutkovými otázkami, ale ani tými právnymi otázkami, na ktoré nebola odvolacím súdom vyslovená prípustnosť dovolania.

Odvolací súd pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie za účelom posúdenia otázky zásadného právneho významu, za ktorú považoval otázku, či pohľadávka X. – dávka garančného poistenia upravená zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zmien a doplnkov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov.

Odvolací súd sám uvedenú otázku vyriešil tak, že i napriek tomu, že pohľadávka žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu, nejde o pohľadávku proti podstate. Netýka sa správy a ani speňaženia majetku, ktorý podlieha konkurzu, rovnako nepatrí medzi pohľadávky proti podstate, ktoré sú uvedené v taxatívnom výpočte v § 87 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a nejde ani o ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo z dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ide o osobitnú pohľadávku, ktorá vznikla veriteľovi na základe plnenia dávok garančného poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Pohľadávku žalobcu z titulu vyplatenia dávky garančného poistenia zákon o konkurze a reštrukturalizácii neprehlasuje ani v inom ustanovení za pohľadávku proti podstate. Preto uvedenú pohľadávku nepovažoval za pohľadávku proti podstate.

Dovolací súd zdôrazňuje, že so zreteľom na medze dovolacieho prieskumu v danom prípade nepreskúmaval a nemohol preskúmať správnosť skutkových záverov odvolacieho súdu ani opodstatnenosť námietok žalobcu i žalovaného skutkovej povahy, keďže platná právna úprava umožňovala dovolaciemu súdu v dovolacom konaní riešiť len právnu otázku so zreteľom na zásadný právny význam, v ktorej bola vyslovená prípustnosť dovolania, dovolací súd neposudzoval ani správnosť právnych záverov súdov o iných právnych otázkach než otázky na riešenie, ktorej odvolací súd pripustil dovolanie. Vzhľadom na uvedené dovolací súd neposudzoval ani otázku aktívnej legitímácie žalobcu, platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky medzi X. a X., a. s., B., správnosť postupu pri prihlasovaní pohľadávky, dôvodnosť, či nedôvodnosť samotnej pohľadávky.

Podľa ustanovenia § 2 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu patrí do sociálneho poistenia aj garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na upokojovanie nárokov zamestnanca a na úhradu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

Platobná neschopnosť zamestnávateľa je definovaná v ustanovení § 12 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zmien a doplnkov (znenie zákona, ktorý bol účinný ku dňu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu) je zamestnávateľ platobne neschopný, ak súd rozhodol o vyhlásení konkurzu, alebo zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku. Za deň vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň vydania uznesenia súdu o vyhlásení konkurzu, alebo deň vydania uznesenia súdu, ktorým súd zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku. Ako to vyplýva z § 18 zákon o sociálnom poistení povinne garančne poistený je zamestnávateľ uvedený v § 7 ods. 1 písm. a/ a d/ a v § 7 ods. 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 18 ods. 3 zákona o sociálnom poistení nárok na dávku garančného poistenia z garančného poistenia zamestnávateľa má jeho zamestnanec uvedený v § 4 ods. 1 písm. a/ a d/ a v § 4 ods. 2 po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom. Podmienky nároku na dávku garančného poistenia sú upravené v § 102 zákona o sociálnom poistení a výška dávky garančného poistenia je upravená v § 103 zákona o sociálnom poistení.

Podľa ustanovenia § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom X. a X. sa stáva veriteľom dlžníka.

Podľa ustanovenia § 87 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu a ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon; pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

Pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ak správca prevádzkuje podnik úpadcu, alebo jeho časť, tieto pohľadávky sa považujú za pohľadávky z prevádzkovania podniku (§ 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

Je potrebné uviesť, že pri riešení dovolacej otázky Najvyšší súd má na zreteli, že pri svojej rozhodovacej činnosti interpretuje právne predpisy z hľadiska ich účelu a zmyslu a pri

riešení konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti.

Výkladom (interpretáciou) práva rozumieme zisťovanie a objasňovanie zmyslu a obsahu právnych noriem za účelom ich pochopenia a správneho a jednotného praktického používania. Pochopenie určitého právneho textu predpokladá pochopenie jeho jednotlivých častí, teda pochopenie jednotlivých slov, či viet. Na druhej strane však význam týchto častí závisí od kontextu, v ktorom sa nachádzajú. Možno ich teda správne pochopiť len pochopením celého textu.

Metódy výkladu sú spôsoby myšlienkového postupu, pomocou ktorých sa objasňuje obsah a význam interpretovaného textu, predovšetkým právnych noriem. V právnej teórii sa postupne vyšpecifikovali ako všeobecne uznávané najmä tieto metódy výkladu: jazykový výklad, logický výklad, systematický výklad, historický výklad, teologický výklad.

Pri využití gramatického výkladu ustanovenia § 87 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa odvolací súd nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu, ktorý považuje za taxatívne vymedzenie pohľadávok proti podstate. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 87 výslovne označuje, že pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu, ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon (napr. § 21 ods. 3), dane, clá, poplatky, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy, alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu. V ustanovení § 87 ods. 2 zákone o konkurze a reštrukturalizácii však nie je konečný výpočet pohľadávok, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, keďže po texte „pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu“ nasleduje spojka „ako“ a táto v konkrétnom prípade vyjadruje vzťah medzi vetnými členmi, konkrétne vzťah medzi „pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá atď.“, teda príkladmo uvádza, ktoré pohľadávky sú pohľadávkami proti podstate, ktoré môžu vzniknúť po vyhlásení konkurzu. Odvolací súd je toho názoru, že pohľadávky, ktoré sú v § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii uvedené za spojkou „ako“ sú len demonštratívne vymedzené a zákon o konkurze a reštrukturalizácii použitím slovného spojenia „ako“

nevylúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky za pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Keďže pohľadávka X. vznikla z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia po vyhlásení konkurzu, použitím jazykového výkladu odvolací súd má za to, že predmetnú pohľadávku možno považovať za pohľadávku proti podstate.

Aj logickým výkladom, pri ktorom sa zmysel právnej normy zisťuje pomocou pravidiel formálnej logiky, ak vychádzame z logickej zásady, že nemôže súčasne platiť určité tvrdenie aj jeho opak, môžeme dospieť k záveru, že predmetná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate.

Pri použití historického výkladu treba uviesť, že právny predpis vzniká v určitej historicky danej spoločenskej situácii, ktorá podmieňuje jeho vznik a určuje jeho obsah. Účel, cieľ, ktorý zákonodarca sledoval vydaním právnej úpravy a tým lepšie pochopenie úmyslu zákonodarcu, pomôžu zistiť najmä úvodné všeobecné ustanovenia zákona, dôvodová správa, prípadne iné materiály súvisiace so vznikom právneho predpisu. Doplňujúce informácie môžu poskytnúť aj zmapovanie odbornej literatúry a periodickej tlače z obdobia prípravy, či schvaľovania právneho predpisu. V rámci historického výkladu má význam aj metóda porovnávania neskoršej právnej úpravy so skoršou právnou úpravou. Predchádzajúca právna úprava v zákone č. 328/1990 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v § 31 ods. 6 písm. i/ uvádza aj peňažné náhrady vyplatené zamestnancom z garančného fondu. V tomto písmene uvádza i ďalšie pohľadávky, ktoré sú tiež uvedené v § 87 ods. 2 ako zákon o konkurze a reštrukturalizácii daňové pohľadávky, poistné na zdravotné poistenie, poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové zabezpečenie, príspevky na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu. V návrhu zákona z 9. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý bol po schválení Národnou radou Slovenskej republiky prezidentom Slovenskej republiky vrátený na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky v § 87, v § 87a. „Pohľadávky proti všeobecnej podstate“, sú pri pohľadávkach, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie uvedené aj vyplatené dávky garančného poistenia, tiež príspevky na starobné dôchodkové sporenie a príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie. V dôvodovej správe k návrhu novely zákona č. 7/2005 Z. z. k § 87a až § 87c sa uvádza, že v týchto ustanoveniach sa definujú pohľadávky proti všeobecnej podstate a poradie ich

uspokojovania v prípade, že nie je možnosť uspokojiť pohľadávky proti všeobecnej podstate v tom istom poradí v celom rozsahu, uspokojia sa pomerne. V § 87b sa definujú pohľadávky proti oddelenej podstate a poradie ich uspokojovania z dôvodov právnej istoty zabezpečeného veriteľa, ako aj správcu, za pohľadávky proti oddelenej podstate sa považujú len náklady speňaženia, rozvrhu a odmena správcu a z ostatných nákladov súvisiacich so správou konkurznej podstaty, najmä tie ktoré boli schválené príslušným orgánom t. j. zabezpečeným veriteľom. V § 87c sa upravuje spôsob uplatňovania pohľadávok proti podstate, tieto sa uplatňujú u správcu, ktorý je povinný na požiadanie bez zbytočného odkladu veriteľovi pohľadávky proti podstate písomne oznámiť, či ju uznáva v akej výške a poradí. Aj z hľadiska historických súvislostí vzniku danej právnej normy, z hľadiska historického výkladu za použitia metódy porovnania skoršej právnej úpravy so súčasnou a navrhovanou právnou normou, odvolací súd je toho názoru, že pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu a to dávka garančného poistenia, je pohľadávkou proti podstate.

So zreteľom na uvedené dovolací súd je toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a dovolanie žalobcu bolo dôvodné (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. mája 2010

JUDr. Anna M a r k o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková